

Örnek, Sedat Veyis 1963 “Alman Dergileri”, *Türk Dili Dergisi*, Nisan, Cilt XXI,
Sayı 139, 404-405.

Uğurlarken başlıklı yazısında meslektaşlarına seslenerek diyor ki:

... Gezdiğiniz, dolaştığımız her yerde, okuduğumuz her kitapta, yazdığımız her yazıda karşılaştığımız bir konu bu: DİL KONUSU...

... Dış memleketlere gidenler her nedense beraberlerinde, buzdolabı, çamaşır makinası, naylon çamaşırlar getirir gibi İngilizce kelimeler getirmeğe ve bu kelimeleri yerli yersiz kullanmağa başladılar. Bu bizim toplumumuzda daha çok kendini gösteriyor.

Biz, meslek gerektirmesi olarak, nüfusumuzun % 80 ni gibi geniş bir kitleyle karşı karşıya kalmakta ve onlara tarım sanatının inceliklerini öğretmek zorundayız. Öğretim için yol, dil olduğuna göre, konuşurken köylümüzün sade Türkçesiyle, yazarken köylümüzün öz Türkçesiyle yazmayı ve konuşmayı bir alışkanlık haline getirmeliyiz ki, onlar da bizleri daha iyi anlasınlar.

ALMAN DERGİLERİ:

Piscator ve Ionesco

Theater heute dergisinin şubat sayısı Ionesco'nun rejisör E. Piscator'a verdiği cevapları yayımlıyor. Piscator'un «Eğer estetikle uğraşsaydım, hayatımı boşuna harcardım» sözüne cevap veren Ionesco, Piscator'un estetikle estetikliği karıştırdığını ileri sürerek, estetiksiz bir tiyatronun düşünülmeceğini belirtip, Piscator'un da estetikten başka bir şey yapmadığını söylüyor. Konuşma şöyle sürüyor:

«Piscator: (İnsanlar üstüne diyecek sözleri olan yazarlar ilgilendirir beni) diyor. Ne dersiniz buna?

Ionesco: «Piscator'u ilgilendiren şeyleri başkalarını da ilgilendirmesi mümkündür. Aynı, aynı şeylerin başkalarını hemen hemen hiç ilgilendirmemesi de mümkündür. Piscator kendisini ilgilendiren her şey ile, bütün dünyanın da ilgilendiğini, zorunlu olduğunu zannıyor.»

Böyle bir şeyin politika için doğru elebileceğine, ama aynı şeyi sanat ya da tiyatro için de ileri sürmenin doğru olmayacağına değinen Ionesco diyor ki: «Öze yeniden politika tiyatrodaki yerini gün geçtikçe kaybetmektedir. Bu

Ama burada bana, «Halka verir talkını, kendi yutar salkını» diyebilirsiniz. Evet, ben de makalelerimde ve mısralarımda bir kötü alışkanlık olarak köyü Arapça ve Farsça kelimeleri kullanmaktayım. Fakat 1963 yılı benim için de yeni bir yolun başlangıcı olacak.

Sizlerden tekrar rica ediyorum. Sizler de bütün taadıklarımıza bu dileğini iletin. İngilizce terimler konuşma ve yazma dillerinden atılsın. Arapça ve Farsça deyimler kullanılmamasın artık. Dünyada devirler değiştiren bütün dünyaya büyüklüğünü kabul ettiren bir ulus dilinde de egemenliğine artık kavuşmalıdır. Bunun zamanı geldi ve geçti bile.

Bu büyük savaşa, «Güneş ufuktan şimdi doğar, Yürüyelim arkadaşlar» marşı ile hep beraber katılalım.

CEVKUD

yüzden tiyatrodaki Piscator stili de değerini yitirecektir; yitirme yoluna da girmiştir. Bu stil, bu biçim tiyatro tarihinde elbette yer alacaktır; ama teatral bir biçim olarak, yoksa bir varlık olarak değil. Piscator bir yazar değildir, bir rejisördür. Bu yüzden kınamamak gerekir onu.»

Piscator: (Ionesco kabiliyetli bir yazar, ama öncül bir yazar değil: hiç değilse benim anladığım anlamda bir «öncül» yazar değil) diyor. «Öncüllük» konusunda siz ne ilersiniz?

Ionesco: Piscator öncüllükten ne anlıyor, bilmiyorum. Belki kendine özgü öncüllüğü, eski bir öncüllüğü anlıyor. Piscator otuz yıl önce ilki ve son defa öğrendiğini yeniden, ortaya gelecek adam değildir. Bundan çok sakınıyor. Olduğu yerde kalıyor. Tunalarmı, idollüklerini içinde taşıyor buluyor.»

Tiyatro'nun geleceği?

Aynı derginin aynı sayısında «Modern Tiyatronun Babaları» başlığı altında yayımlanan seri yazıların altıncısı H. Bergson'un

ayrılmıştır. Jürgen Rühle, Meyerhold'un hayatını, bugünkü rejisör ve yazarlar üstündeki etkisini ve Rus Tiyatrosundaki yerini anlatıyor.

Ayrıca dergiye Meyerhold'un «Tiyatroda fikir mi teknik mi?» adlı bir yazısı da alınmıştır. Meyerhold bu yazısında diyor ki:

Geçmişin tiyatro kamınlarını incelememiz, öğrenmemiz gerekmektedir. Her şeyi ince ele-yip, sık dokumak, sonra da neyi alıp, neyi atacağımızı kararlaştırmak zorundayız. Tiyatro sanatını çeşitli deneylerini birleştirmemiz gerekir, ama bu deneyleri yalnız bir biçimde uyguluyarak değil de, bir süzgeçten geçirerek birleştirmek gerekmektedir. İyiye inceliyeceğiz, yokhıyacağız, kullanacağımızı alıp, kullanmayacağımızı da atacağız.

Bir oyun üstünde çalıştığımız zaman, hangi yönetime yer vermek gerektiğini kendi kendimize sormak zorundayız.

Tekniğe gelince: teknik sorununun hiçbir zaman fikir hayatından ayrı olarak incelenemeliyiz. Fikir her zaman başta gelmelidir. Özellikle dünya görüşü.

Uluslararası Gazete Müzesi

Deutsche Kultur Nachrichten bu sayısında müzik, plastik sanatlar, edebiyat, tiyatro, film, televizyon, araştırma, pedagoji alanlarında çeşitli bilgiler vermektedir. Bunlardan bir tanesi «Uluslararası Gazete Müzesi» üstüne.

FRANSIZ DERGİLERİ:

«L'Inconnu» ve Alain Robbe-Grillet

Bu yaz İstanbul'da bir Fransız filmi çevrildi. «L'Inconnu» adı. Film yöneten ve senaryosunu yazan son yıllarda ünlü Fransız romancı Alain Robbe-Grillet. Fransız yazarlarının «Inconnu» adlı bir anlatım tarzları genelde insanın sanrıya bir mahkemeye vararak sunulmasını, yani insanın bir insanın gözünde sinemasına çok geç kazandıran. İnceleceğim son yıllarda en ünlü filmlerinden olan «L'Inconnu» demirde 1963 yılında Alain Robbe-Grillet

Dünyanın en eski gazete müzesi olan bu müze, Aachen'daki «Grossen Haus»a yerleştirilmiştir. 1889 yılından beri halka açık olan müze, çeşitli çağlara ait gazeteleri sergilemektedir. Sözü edilen gazeteler, dünyanın her yanından gelmiş olup, otuz ayrı dilde yayımlanmışlardır. Müzede dünyanın en eski gazetesi bulunmaktadır. Yine müzede dünyanın en küçük gazetesi ile en büyük gazetesi de sergilenmektedir. Ayrıca müzede eşine az rastlanır basılı eserler de bulunmaktadır. Müzenin yeni binasındaki açılış törenine başka uluslardan gelen ziyaretçiler de katılmışlardır.

Edebiyat ve Politika

Avrupanın çeşitli memleketlerinden ve Kuzey Amerikadan gelen edebiyat eleştiricileri ile edebiyat araştırmacıları «Edebiyat ve politika üstüne uluslararası bir kollekyum» yapmışlardır.

Deutsche Kultur Nachrichten'in bildirdiğine göre, Fransız eleştiricisi François Bondy bugünkü edebiyatın durumu üstüne konuşmuştur. Kollekyumda Princeton Üniversitesinden Prof. Victor Lange, Tübingen Üniversitesinden Prof. Walter Jens, Amsterdam Üniversitesinden Prof. Hermann Meyer, Berlin Üniversitesinden Wilhelm Emrich, ve İngiliz yazarı Michael Hamburger «Edebiyat ve Politika» üstüne çeşitli konuşmalar yapmışlardır.

S.V.Ö.

ve Alain Resnais («Hiroshima mon amour'un yönetmeni) işbirliğinin sonucudur.

Fransız dergilerinin yazdığına göre «L'Inconnu», Jean Etkin'in «Le Soupirant» adlı filmiyle birlikte DELLUC armağanını paylaşan.

Fransa'da ilgilile karşılanan bu film, Türkiye'de başka bir yandan «Öz konusu... Olduğu garip bir tutumla filmde yapmacık Sanye Müfide» «L'Inconnu» filmi